

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 24.5.2023
COM(2023) 604 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Danmarks nationella reformprogram 2023

{SWD(2023) 604 final}

RÅDETS REKOMMENDATION

om Danmarks nationella reformprogram 2023

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241², genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten för återhämtning och resiliens ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av EU. I enlighet med europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar den till den ekonomiska och sociala återhämtningen och till genomförandet av hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom EU och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Det högsta ekonomiska bidraget per medlemsstat inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens uppdaterades den 30 juni 2022 i enlighet med artikel 11.2 i förordning (EU) 2021/241.
- (2) Den 22 november 2022 antog kommissionen 2023 års årliga översikt över hållbar tillväxt³, vilket utgjorde starten på 2023 års europeiska planeringstermin. Den 23 mars 2023 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i översikten kring de fyra principerna

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

³ COM(2022) 780 final.

för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 22 november 2022 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2023 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Danmark inte var en av de medlemsstater som kunde påverkas eller riskerade att påverkas av obalanser och skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet, som rådet antog den 16 maj 2023, liksom förslaget till 2023 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som rådet antog den 13 mars 2023.

- (3) EU:s ekonomier uppvisar visserligen en anmärkningsvärd resiliens, men den geopolitiska situationen har fortfarande en negativ påverkan. EU står fullt solidariskt med Ukraina och därmed är EU:s ekonomiska och sociala agenda inriktad på att på kort sikt minska de negativa effekterna av energichocker, både för utsatta hushåll och företag, och på att på medellång sikt fortsätta satsningarna på den gröna och den digitala omställningen, stödja en hållbar tillväxt för alla, skydda makroekonomisk stabilitet och öka resiliensen. Den är också starkt inriktad på att öka EU:s konkurrenskraft och produktivitet.
- (4) Den 1 februari 2023 lade kommissionen fram meddelandet *En industriplan i den gröna givens för nettonollåldern*⁴ för att öka konkurrenskraften för EU:s nettonollindustri och stödja en snabb omställning till klimatneutralitet. Planen kompletterar de pågående insatserna inom ramen för den europeiska gröna givens och REPowerEU. Målet med planen är att skapa bättre förutsättningar för att utöka EU:s tillverkningskapacitet vad gäller den nettonollteknik och de nettonollprodukter som behövs för att EU:s ambitiösa klimatmål ska uppnås, och även att säkerställa tillgång till relevanta kritiska råvaror, bland annat genom att diversifiera anskaffningen, exploatera geologiska resurser på lämpligt sätt i medlemsstaterna och maximera återvinningen av råvaror. Planen bygger på fyra pelare: ett förutsebart och förenklat regelverk, snabbare tillgång till finansiering, ökad kompetens och öppen handel för resilienta leveranskedjor. Den 16 mars 2023 lade kommissionen också fram meddelandet *EU:s konkurrenskraft på lång sikt, efter 2030*⁵, som är uppbyggt kring nio ömsesidigt förstärkande faktorer med målet att arbeta för ett tillväxtfrämjande regelverk. I meddelandet fastställs politiska prioriteringar i syfte att aktivt säkerställa strukturella förbättringar, välfokuserade investeringar och regleringsåtgärder för EU:s och dess medlemsstaters konkurrenskraft på lång sikt. Rekommendationerna nedan bidrar till att hantera dessa prioriteringar.
- (5) Europeiska planeringsterminen 2023 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortfarande viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna behandlar alla eller en betydande del av de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020 och 2022 är dessutom lika relevanta för återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

⁴ COM(2023) 62 final.

⁵ COM(2023) 168 final.

- (6) REPowerEU-förordningen⁶ antogs den 27 februari 2023 och målet är att snabbt fasa ut EU:s beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta kommer att bidra till energitrygghet och diversifiering av EU:s energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringsskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Med förordningen får medlemsstaterna möjlighet att lägga till ett nytt REPowerEU-kapitel i sina nationella återhämtnings- och resiliensplaner för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås. Dessa kommer också att bidra till att öka konkurrenskraften för EU:s nettonollindustri enligt vad som anges i industriplanen i den gröna given för nettonollåldern, och till att hantera de energirelaterade landsspecifika rekommendationer som utfärdats till medlemsstaterna 2022 och, i förekommande fall, 2023. Med REPowerEU-förordningen införs en ny kategori icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd som görs tillgängligt för medlemsstaterna för att de ska kunna finansiera nya energirelaterade reformer och investeringar inom ramen för sina återhämtnings- och resiliensplaner.
- (7) Den 8 mars 2023 antog kommissionen ett meddelande med finanspolitisk vägledning för 2024. Det syftar till att stödja utarbetandet av medlemsstaternas stabilitets- och konvergensprogram och därigenom stärka samordningen av politiken⁷. Kommissionen erinrade om att stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul kommer att avaktiveras i slutet av 2023, och efterlyste en finanspolitik under 2023–2024 som säkerställer en hållbar skuldsättning på medellång sikt och ökar den potentiella tillväxten på ett hållbart sätt. Medlemsstaterna uppmanades att i sina stabilitets- och konvergensprogram för 2023 ange hur deras finanspolitiska planer kommer att säkerställa att referensvärdet för underskottet på 3 % av BNP respekteras liksom en realistisk och kontinuerlig skuldminskning, eller att skulden ligger kvar på försiktiga nivåer, på medellång sikt. Kommissionen uppmanade medlemsstaterna att fasa ut de nationella finanspolitiska åtgärder som införts för att skydda hushåll och företag mot energiprischocker, med början med de minst riktade åtgärderna. Kommissionen angav att om det skulle behövas en förlängning av stödåtgärderna på grund av ett förnyat energipristryck bör medlemsstaterna, i högre grad än vad som gjorts tidigare, rikta sådana åtgärder till utsatta hushåll och företag. Kommissionen föreslog att de finanspolitiska rekommendationerna skulle kvantifieras och differentieras och formuleras utifrån primära nettoutgifter så som föreslagits i dess meddelande om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning⁸. Alla medlemsstater rekommenderades att fortsätta att skydda nationellt finansierade investeringar och säkerställa att faciliteten för återhämtnings- och resiliens och andra EU-medel används på ett ändamålsenligt sätt, särskilt mot bakgrund av målen för den gröna och den digitala omställningen och resiliensen. Kommissionen angav att den kommer att föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott under våren 2024 på grundval av utfallet för 2023, i enlighet med gällande lagstiftning.
- (8) Den 26 april 2023 lade kommissionen fram lagstiftningsförslag för att genomföra en omfattande reform av EU:s bestämmelser för ekonomisk styrning. Huvudsyftet med

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtnings- och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1).

⁷ COM(2023) 141 final.

⁸ COM(2022) 583 final.

förslagen är att säkerställa en mer hållbar offentlig skuldsättning och att främja en hållbar och inkluderande tillväxt i alla medlemsstater genom reformer och investeringar. Samtidigt som förslagen syftar till att ge medlemsländerna mer kontroll över utformningen av sina medelsiktiga planer införs en striktare ordning för efterlevnadskontrollen för att se till att medlemsstaterna verkligen fullgör åtagandena i sina medelsiktiga finans- och strukturpolitiska planer. Målet är att slutföra lagstiftningsarbetet 2023.

- (9) Den 30 april 2021 lämnade Danmark in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 6 juli 2021 antog rådet sitt beslut om godkännande av bedömningen av Danmarks återhämtnings- och resiliensplan⁹. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen fattar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Danmark på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts.
- (10) Den 1 maj 2023 lade Danmark fram sitt nationella reformprogram för 2023. I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 ska Danmarks halvårsvisa rapporter om framstegen avseende målen i återhämtnings- och resiliensplanen också återspeglas i 2023 års nationella reformprogram. Med tanke på att Danmark inte lämnade in sitt konvergensprogram för 2023 i tid kunde kommissionen inte bedöma det.
- (11) Den 24 maj 2023 offentliggjorde kommissionen 2023 års landsrapport för Danmark¹⁰. Den innehöll en bedömning av hur väl Danmark hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2022, och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten behandlades också Danmarks framsteg med genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå EU:s överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning, och även framstegen med att nå FN:s mål för hållbar utveckling.
- (12) Enligt data som validerats av Eurostat¹¹ sjönk Danmarks överskott i de offentliga finanserna från 3,6 % av BNP under 2021 till 3,3 % under 2022, samtidigt som den offentliga skuldkvoten föll från 36,7 % av BNP i slutet av 2021 till 30,1 % i slutet av 2022.
- (13) Saldot i de offentliga finanserna har påverkats av de finanspolitiska åtgärder som antagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av energiprisökningarna. Under 2022 innefattade sådana inkomstminskande åtgärder en sänkning av elavgiften, medan de utgiftsökande åtgärderna inbegrep sociala förmåner riktade till hushåll med

⁹ Rådets genomförandebeslut av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Danmarks återhämtnings- och resiliensplan (10154/2021).

¹⁰ SWD(2023) 604 final.

¹¹ Eurostat – Euroindikatorer, 47/2023, 21.4.2023.

lägre inkomster för att kompensera för de höga energikostnaderna. Kommissionen uppskattar budgetkostnaden för dessa åtgärder till 0,1 % av BNP under 2022. Samtidigt sjönk den uppskattade kostnaden för tillfälliga covid-19-relaterade nödåtgärder till 0,0 % av BNP under 2022, från 4,0 % under 2021.

- (14) Den 18 juni 2021 rekommenderade rådet Danmark¹² att under 2022 vidmakthålla en stödjande finanspolitisk inriktning som beaktar den impuls som ges genom faciliteten för återhämtning och resiliens samt upprätthålla nationellt finansierade investeringar.
- (15) Enligt kommissionens uppskattningar var den finanspolitiska inriktningen¹³ under 2022 kontraktiv, på motsvarande 0,6 % av BNP, vilket var rimligt mot bakgrund av den höga inflationen. I enlighet med rådets rekommendation fortsatte Danmark att stödja återhämtningen med investeringar finansierade genom faciliteten för återhämtning och resiliens. Kostnader som finansierades genom bidrag inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel uppgick till 0,3 % av BNP under 2022 (0,3 % av BNP under 2021). Nationellt finansierade investeringar gav ett kontraktivt bidrag på 0,2 procentenheter till den finanspolitiska inriktningen¹⁴. Danmark bevarade därmed inte de nationellt finansierade investeringarna, vilket inte överensstämde med rådets rekommendation. Samtidigt gav ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (nya åtgärder på inkomstsidan ej inräknade) ett kontraktivt bidrag på 0,7 procentenhet till den finanspolitiska inriktningen. Danmark höll därmed i tillräcklig utsträckning ökningen av de nationellt finansierade löpande utgifterna under kontroll.
- (16) I kommissionens vårprognos 2023 förutspås en real BNP-tillväxt på 0,3 % under 2024 och 1,5 % under 2024.
- (17) Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas ett överskott i de offentliga finanserna på 2,3 % av BNP för 2023 och en offentlig skuldkvot på 30,1 % vid utgången av 2023.
- (18) Saldot i de offentliga finanserna 2023 väntas fortsätta att påverkas av de finanspolitiska åtgärder som antagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av energiprisökningarna. Det rör sig om åtgärder som förlängts från 2022 (framför allt vissa sociala förmåner riktade till låginkomsthushåll) och nya åtgärder såsom en tillfällig sänkning av elavgiften. Nettobudgetkostnaden för stödåtgärderna beräknas i kommissionens vårprognos 2023 till 0,3 % av BNP 2023¹⁵. De flesta av åtgärderna under 2023 verkar inte inriktas på de mest utsatta hushållen eller företagen och bevarar inte prissignalen för att minska energiefterfrågan och öka energieffektiviteten. Till följd av detta beräknas i kommissionens vårprognos 2023 omfattningen på de riktade stödåtgärder som ska beaktas i bedömningen av efterlevnaden av den finanspolitiska rekommendationen för 2023 till 0,1 % av BNP under 2023 (jämfört med 0,1 % av BNP under 2022).

¹² Rådets rekommendation av den 18 juni 2021 med avgivande av rådets yttrande om Danmarks konvergensprogram 2021 (EUT C 304, 29.07.2021, s. 14).

¹³ Den finanspolitiska inriktningen mäts genom förändringen i primära utgifter (diskretionära inkomståtgärder ej inräknade) och exklusive covid-19-relaterade tillfälliga nödåtgärder, men inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel, i förhållande till den potentiella tillväxten på medellång sikt. Mer information finns i ruta 1 i de statistiska tabellerna över offentliga finanser.

¹⁴ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter beräknas ge ett expansivt bidrag på 0,3 procentenheter av BNP.

¹⁵ Siffran motsvarar de årliga budgetkostnaderna för åtgärderna, inbegripet löpande inkomster och utgifter samt, i förekommande fall, åtgärder för kapitalutgifter.

- (19) Den 12 juli 2022 rekommenderade rådet¹⁶ Danmark att under 2023 vidta åtgärder för att säkerställa att tillväxten i de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en totalt sett neutral inriktning på politiken¹⁷, med hänsyn till ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de stigande energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Danmark bör vara redo att anpassa de löpande utgifterna till den föränderliga situationen. Danmark rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna i den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, bland annat med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel.
- (20) I sin vårprognos 2023 förutser kommissionen en expansiv finanspolitisk inriktning (–0,4 % av BNP) under 2023, mot bakgrund av hög inflation. Detta följer på en kontraktiv finanspolitisk inriktning under 2022 (0,6 % av BNP). Ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (diskretionära åtgärder på inkomstsidan ej inräknade) under 2023 beräknas ge ett expansivt bidrag på 0,6 % av BNP till den finanspolitiska inriktningen. Det expansiva bidraget från nationellt finansierade primära löpande nettoutgifter beror inte på det riktade stödet till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna eller till människor som flyr från Ukraina. Det beror på kostnaden för oriktade energiåtgärder, permanenta ökningar av lönerna i den offentliga sektorn och sociala förmåner samt högre utgifter för hälso- och sjukvård. Sammantaget är den förväntade ökningstakten i nationellt finansierade primära löpande utgifter därför inte i överensstämmelse med rådets rekommendation. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel uppgick till 0,3 % av BNP under 2023, medan de nationellt finansierade investeringarna gav ett expansivt bidrag till den finanspolitiska inriktningen på 0,1 procentenheter¹⁸. Danmark planerar därför att finansiera ytterligare investeringar genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel, och förväntas upprätthålla de nationellt finansierade investeringarna. Landet planerar att finansiera offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen, och för energitryggheten, såsom energieffektivitetsåtgärder, en grön skattereform och gröna mobilitetsåtgärder, som delvis finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel
- (21) På grundval av de politiska åtgärder som var kända vid prognosens brytdatum väntas enligt kommissionens vårprognos 2023 ett överskott i de offentliga finanserna på 1,3 % av BNP under 2024 och en skuldkvot på 28,8 % vid utgången av 2024. För närvarande förväntar sig kommissionen en fullständig utfasning av energistödåtgärderna 2024. Detta gäller under förutsättning att inga nya energiprisökningar sker.
- (22) Danmark kommer sannolikt att fortsätta att uppfylla det medelfristiga budgetmålet på –0,1 % av BNP, enligt kommissionens skattningar för perioden 2023–2025, under 2023 och 2024. Enligt kommissionens vårprognos 2023 beräknas det strukturella

¹⁶ Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Danmarks nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Danmarks konvergensprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 27).

¹⁷ Enligt kommissionens vårprognos 2023 beräknas Danmarks potentiella produktionstillväxt på medellång sikt (10-årigt genomsnitt), som används för att mäta den finanspolitiska inriktningen, uppgå till 1,9 % i nominella termer.

¹⁸ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter beräknas ge ett kontraktivt bidrag på 0,2 procentenheter av BNP.

saldot uppgå till 3,5 % av BNP under 2023 och 2,1 % av BNP under 2024, vilket överstiger det medelfristiga budgetmålet.

- (23) Om politiken inte ändras förväntas i kommissionens vårprognos 2023 att de nationellt finansierade primära nettoutgifterna ökar till 4,6 % under 2024.
- (24) För närvarande finns ett tak för periodiska fastighetsskatter i Danmark, vilket innebär att de inte ökar med marknadspriserna. De kan därför inte dämpa bostadspriscykeln och leder till negativa fördelningseffekter. För att avskaffa taket godkände det danska folketinget 2017 ett nytt system för fastighetsskatt, som nu förväntas börja gälla den 1 januari 2024. Att hitta bostäder till överkomliga priser fortsätter att vara en stor utmaning för många människor. En kombination av höga bostadspriser och långa väntetider för att få subventionerat boende har lett till en brist på bostäder till överkomliga priser i storstadsområden. Andelen bolån med rörlig ränta och amorteringsfria bolån ökar i Danmark, vilket gör kraftigt skuldsatta bolånelåntagare mer sårbara för att bostadspriserna eventuellt fortsätter att sjunka och/eller räntorna höjs.
- (25) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till samma förordning ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Genomförandet av Danmarks återhämtnings- och resiliensplan är på god väg. Danmark lämnade in en betalningsansökan motsvarande 25 delmål och mål i planen och en total utbetalning om 301 miljoner euro. Utöver den första betalningsansökan är genomförandet av planen på rätt väg, och den andra betalningen förväntas lämnas in som planerat i slutet av 2023. Ett REPowerEU-kapitel håller på att utarbetas, med målet att lämna in det i maj. Ett snabbt införande av det nya REPowerEU-kapitlet i återhämtnings- och resiliensplanen kommer att göra det möjligt att finansiera ytterligare reformer och investeringar till stöd för Danmarks strategiska mål på energiområdet och för den gröna omställningen. Ett systematiskt och effektivt deltagande av lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och andra berörda parter är fortsatt viktigt för att genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen ska lyckas, liksom annan ekonomisk politik och sysselsättningspolitik utanför planen, och för att säkerställa att fler känner ett egenansvar för den övergripande politiska agendan.
- (26) Kommissionen godkände Danmarks programplaneringsdokument för sammanhållningspolitiken 2022. Det är viktigt att gå vidare med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, om den gröna och den digitala omställningen ska lyckas, den ekonomiska och sociala resiliensen öka och en balanserad territoriell utveckling uppnås i Danmark.
- (27) Förutom de ekonomiska och sociala utmaningar som åtgärdas genom återhämtnings- och resiliensplanen står Danmark inför flera andra utmaningar i samband med minskningen av koldioxidutsläpp i ekonomin och förstärkningen av den cirkulära ekonomin för att stödja den gröna omställningen.
- (28) Danmarks framsteg mot en cirkulär ekonomi är otillräckliga och behöver påskyndas för att EU:s mål för den cirkulära ekonomin ska kunna uppnås. Utöver vissa politiska åtgärder som vidtogs förra året, såsom landets klimatplan, har framstegen varit begränsade. Av handlingsplanen för den cirkulära ekonomin framgår att 27 av de 129 initiativen i planen har slutförts, medan 88 löper planenligt och 14 har försenats. Enligt tillgänglig statistik har Danmark inte gjort några framsteg när det gäller

avfallsgenerering, materialåtervinning och den cirkulära ekonomin under 2022. Den cirkulära användningen av material i landet sjönk en aning, från 8 % under 2016 till 7,8 % under 2021, och ligger under EU-genomsnittet på 11,7 % under 2021. Handlingsplanen för den cirkulära ekonomin syftar till att nå en betydande minskning av EU:s materialfotavtryck, men Danmarks materialfotavtryck 2020 uppgick till 25,6 ton per capita, vilket är långt över EU-genomsnittet för samma år (13,7 ton per capita). Danmark fortsätter att underprestera i flera aspekter som rör den cirkulära ekonomin, framför allt i fråga om generering av kommunalt avfall, materialåtervinningsgrad och matavfall. När det gäller det kommunala avfallet hade Danmark fortfarande den största mängden kommunalt avfall per capita i EU, med 786 kg per capita och år under 2021 (EU-genomsnittet låg på 530 kg per capita för samma år), och det finns inget nationellt mål för att minska den totala avfallsmängden. Vad beträffar materialåtervinning behöver Danmark göra stora satsningar för att nå EU:s materialåtervinningsmål för 2025 för kommunalt avfall och förpackningsavfall med tanke på att landet ligger under EU-genomsnittet på 49,6 %, på en nivå motsvarande 34,3 % under 2021. Slutligen klarar sig Danmark dåligt i EU när det gäller indikatorer för matavfall. Landet är starkt beroende av avfallsförbränning, och över 50 % av dess kommunala avfall förbränns, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet på omkring 26 %.

- (29) Danmark har åtagit sig att nå ambitiösa mål för att minska koldioxidutsläppen och går i tåten när det gäller användning av förnybar energi, framför allt på vindkraftsområdet. Danmarks förbrukning av naturgas har sjunkit med 25,2 % under perioden augusti 2022–mars 2023, jämfört med den genomsnittliga gasförbrukningen under samma period de föregående fem åren, vilket överstiger målet om en minskning med 15 %. Danmark skulle kunna fortsätta sin satsning på att tillfälligt sänka efterfrågan på gas fram till den 31 mars 2024¹⁹. För att nå landets mål om minskade koldioxidutsläpp och en ökad andel förnybara energikällor i energimixen är det avgörande med ett snabbare förhandsgodkännande av projekt och förenklade tillståndsregler för att uppnå nationella ambitioner för utbyggnaden av havs- och landbaserad vindkraftskapacitet. Ytterligare kapacitet, däribland energiöar i Östersjön och Nordsjön, kommer att kräva tillräcklig nätutbyggnadsplanering på överförings- och distributionsnivå. Samtidigt kan investeringar i energieffektivitet minska behovet av investeringar i energiinfrastruktur. Andra sätt att ytterligare minska beroendet av fossila bränslen och efterfrågan på energi är att stödja energieffektivitetsåtgärder i byggnader där man kombinerar isoleringsåtgärder med utbyggnaden av andra värmekällor än fossila bränslen. Energieffektivitetsförbättringar i offentliga byggnader kan understödjas ytterligare genom avskaffandet av budgetbegränsningar för gröna projekt för kommuner och regioner. Ytterligare åtgärder för att stödja energieffektivitet i privata byggnader skulle bidra till att sänka de höga energikostnaderna i Danmark, som hade de näst högsta genomsnittliga energiräkningarna för hushåll 2022. Inhemsk industriverksamhet skulle kunna bidra till energieffektivitetsförbättringar, särskilt genom att utnyttja överskottsvärme från fjärrvärme.
- (30) Brist på arbetskraft och kompetens i branscher och yrken som är centrala för den gröna omställningen, däribland inom tillverkning, ibruktagande och underhåll av nettonollteknik, skapar flaskhalsar i omställningen till en nettonollekonomi. Utbildningssystem av hög kvalitet som tillgodoser föränderliga arbetsmarknadsbehov, och riktade kompetenshöjnings- och omskolningsåtgärder är viktiga för att minska kompetensbrister och främja inkludering och omfördelning på arbetsmarknaden. För

¹⁹ Rådets förordning (EU) 2022/1369.

att frigöra outnyttjad arbetskraft måste dessa åtgärder vara tillgängliga, framför allt för enskilda personer och i de branscher och regioner som påverkas mest av den gröna omställningen. Under 2022 rapporterades om brist på arbetskraft i Danmark inom 60 yrken som krävde specifik kompetens eller kunskap för den gröna omställningen, bland annat miljötekniker, specialister inom miljöskydd och arkitekter. Trots en växande efterfrågan på grön kompetens har antalet arbetstagare inom energiintensiva industrier som deltar i utbildning minskat markant under det senaste årtiondet, från 24,6 % under 2015 till 15,6 % under 2021.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Danmark att 2023 och 2024 vidta följande åtgärder:

1. Avveckla de gällande energistödåtgärderna före utgången av 2023. Om nya öknningar av energipriset skulle kräva stödåtgärder, säkerställa att dessa är riktade mot att skydda utsatta hushåll och företag, är finanspolitiskt överkomliga och uppmuntrar till energibesparingar.

Samtidigt som en sund finanspolitisk ställning upprätthålls 2024, bevara nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen.

För perioden efter 2024, fortsätta att genomföra investeringar och reformer som leder till högre hållbar tillväxt och till att bevara en sund offentligfinansiell ställning på medellång sikt.

Införa det nya systemet för fastighetsbeskattning för att återställa kopplingen mellan marknadspriser och skatter och säkerställa en rättvisare beskattning. Påskynda investeringar för att bygga bostäder till överkomliga priser i syfte att täcka de mest brådskande behoven.

2. Fortsätta med det kontinuerliga genomförandet av landets återhämtnings- och resiliensplan samt snabbt färdigställa REPowerEU-kapitlet i syfte att skyndsamt påbörja dess genomförande. Fortsätta med att snabbt genomföra de sammanhållningspolitiska programmen, i nära komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen.
3. Stärka strategier för den cirkulära ekonomin och avfallshantering, bland annat genom att påskynda genomförandet av Danmarks nationella handlingsplan för den cirkulära ekonomin, främja avfallsförebyggande och återanvändning av kommunalt och annat avfall, höja materialåtervinningsgraden, minska mängden matavfall samt övergå från förbränning av kommunalt avfall till grönare källor till värmeproduktion.

4. Minska beroendet av fossila bränslen och öka andelen förnybara energikällor inom energiförsörjningen. Tillgodose den växande efterfrågan och flexibilitetsbehoven genom att skapa incitament för nödvändig elnätsutveckling på överförings- och distributionsnivå. Strama upp de gällande reglerna för tillståndsgivning avseende förnybar energi. Vidta ytterligare åtgärder för att stödja energieffektivitet i privata och offentliga byggnader i syfte att sänka energiräkningarna och kostnaderna för energisystemet. Säkerställa en bättre utbyggnad av fossilfria uppvärmningskällor. Öka de politiska insatserna i syfte att tillhandahålla och förvärva de färdigheter som krävs för den gröna omställningen.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*